

A munkaadói a környéken mindent megmutattak, a boltot, a postát, a körzeti orvos rendelőjét, a kórházba még kocsival is elvitték, hogy megjegyezhesse az utat. Nem volt messze a garzontól, ahol most lakott, akkor még csak néhány hete került a fővárosba. A kontroll napján, havonta egyszer, Margitka miatt, Gizellának reggel hatkor kellett kelnie, egyébként elég volt hétkor is, otthon még maradt ideje elkészíteni a kávé, kenni egy szelet kenyeret, aztán később még egyet, ezt már a reggeliztetéshez. A hűtőben a zala mellett a margarint mindig ugyanott találta. Az öregasszonynak Szurmákék vásároltak be a Reálban, azt mondták, a bolt olcsó, a környéken a legolcsóbb, néhány dologból megéri nagy tételt venni, Margitkának persze nyilván nem, csak pocskolás volna. Egy közös ismerősükön keresztül találtak rá, Gizella éppen munkát keresett, kellett a pénz, nem mondhatta, hogy nem vállalja, ők meg csak azzal törődtek, mennyibe kerül ez majd nekik. És Gizella nem kért sokat. Szurmákéknak szóltak, hogy a nő megbízható, precíz, a munkájára igényes, a közös ismerős szerint ez jellemezte a leginkább, a fizetséget viszont ennek ellenére keményen lealkudták. Gizella eredetileg óradíjat akart, régen mindig így állapotodott meg, ez volt az általános, ugyan már, hová gondol, nevettek Szurmákék gúnyosan, és ragaszkodtak a napidíjhoz, aminek az összegét végül ők határozták meg. Az öregasszony beteges, mondták, még ha jól is bírja, de így meg ugye ez az egész azért nekik sincs ingyen, mert nem lehet előre tudni, hogy meddig fog tartani, és hát ott vannak a gyógyszerek, egy egész szatyornyi, meg az ellátás. Nem is kevés pénzükbe van ez nekik, és akkor még nem beszélünk az időről, hangsúlyozta a legelső találkozásukkor az asszony, meg a rengeteg energiáról, amennyit kivész az emberből, amikor meghozza ezt az óriási döntést, a családért. Mert mindig ez van, az ilyen öregekkel, higgye el, tárta szét a karját a férfi. A felesége pedig sírós hangon lamentált, sosincs szerencsájük, de a lakásra szükségük van, Viola idén érettségizik, kap majd autót, lakást, az öregasszonyt szánták neki, kétszoba-összkomfort, kezdetnek éppen elég. A nagyfiukat még régebben kistafirungolták, nézett Gizellára kissé leereszkedően, érti-e, hogy mire gondol, megkapott mindent, magyarázta, el se tudja képzelni, mennyi mindent, programozónak tanult, és hát azoké a jövő.

Aztán elvitték a lakásba, és amikor beléptek, Gizella orrát azonnal megcsapta az a jellegzetes szag, ami nem egyszerűen öregszag, mert olyat már érzett, sokszor, sok helyen, hanem valami meghatározhatatlan bűz, ahhoz hasonló, mint mikor az állatok alatt nem takarítanak rendesen, és ebből már sejtette, hogy az öregasszony záróizmai nem működnek megfelelően, holott Szurmákék úgy beszéltek erről a munkáról, mintha csak társalkodónőnek szerződtek volna, némi takarítással, kíséréssel. Arról egyszer sem esett szó, hogy Margitkát mosdatni, időnként pelenkázni kell, ráadásul a szagot, ami nyilvánvalóan emiatt volt, már semmivel nem lehetett volna felszámolni. Belevédott a falakba, a tapétába, a csak zötyögtetve kihúzható fotelágy csíkos redői közé, a konyhába, a nappaliba, mindenhová. A szekrények mélyére is bekúszott, ahonnan a naftalin emberemlékezet óta elpárolgott, mint ahogy a fehérneműs fiókokba dugdosott mirtusz és levendulacsokrokknak sem volt semmi illatuk. Később otthon, esténként Gizella hosszasan súrolta szappanos körömkefével a kezét, de még így is mocskosnak érezte magát. A főzéshez gumikesztyűt húzott.

Szurmákék körbevezették, megmutogattak mindent, Gizella két nap múlva már az összes rekeszről tudta, mit tartalmaz. A zsír a kamrában legutóbb avas volt, észrevette, de ha szólt volna, akkor nem hoznak többet, mert ez is tőlük volt, néha kipakolták otthonról a felesleget, ami rajtuk maradt, hogy ehesse ő is, Margitka is, fogyjon el vagy dobja ki, mindegy, csak ne nekik kelljen vele törődni. A zománczott zsírosbödön mellett talált apró almákat a szalmasárga tea mellé adta uzsonnára, szépen felszeletelve, hozzá néhány szemet a háztartási kekszéből, amit az öregasszony a teába mártogathatott. Ilyenkor Margitkának kifényesedett a szeme, Gizike kedves, suttogta halkan, és madárcsontvázszerű ujjaival megérintette a karját, óvatosan, mintha valami törékeny tárgyhoz nyúlna, végigsimított rajta. Ez volt a legnehezebb, mert uralkodnia kellett magán, nem ugorhatott el az érintése elől. Nem akarta az öregasszonyt megbántani, és abban reménykedett, hogy ez nem is fog bekövetkezni. Takarított, mosott, a futártól mindig ő vette át az ebédet, és a központba is betelefónált, hogy Margitka minden nap ugyanabban az időben ehesse az egy személyre csomagolt üzemi kosztot: levest, legtöbbször híg löttyöt, főzeléket némi feltéttel, rizset, krumplit vagy tészta, a két fogás után almát, ünnepek előtt tömör, fojtós piskótakockát, desszertnek.

Az öregasszonynak nemigen volt étvágya, tessék szépen megenni, magának fizették be, kiabálták Szurmákék Margitka fülébe. Ami megmaradt, azt Gizella a jégre tette, a hűtőben csak egy csokor hervadt leveszöldség, fél doboz leveskocka, a zala, a margarin, és külön rekeszben zöldborsó volt Szurmákék telkéről. A tizenöt dekás adagok szinte kitüremkedtek a fagyaszózból, aminek az ajtaját csak nehezen lehetett becsukni. A borsó édes volt, hétvégeként Szurmákné néha főzeléket is hozott, amit ebből a saját termésű borsóból készített, a rántásba nem kellett cukor, és Margitka szerette az édeset. Ez valamiért mégsem fogyott, egyenként tologatta a tányér szélére az apró zöldborsószemeket, csak a levét, a rántással kevert, szirupos folyadékot kanalazta.

Legszívesebben folyton a konyhában üldögélt volna. A frizsidert beborították a hűtőmágnesek, hófehér birkák csüdig érő fűben, dublini utcakép, üdvözlő a Szentföldről, rajta hatágú csillag és felirat valami érthetetlen nyelven, egy kék gumimaci és a többi, legalább százhusz, a két méter magas Gorenjén. Imádták őket nézegetni, az étkezések idején is bennük gyönyörködött, a székéből éppen odalátott, Szurmákék ajándékaira. Minden külföldi újtukról hoztak neki egyet, legalábbis ezt mondták, de mindig mással, akkor épp Gizellával szereztették be a csecsebecskéket. Margitka egyik kedvence egy fémszínű velencei gondola volt, ezt kérte el a leggyakrabban, az alsó része, ahol a leginkább kézre állt, a sok simogatástól kifényesedett. A másik egy százforintos, babaarcú karácsonyi angyal, arany szegélyű fehér ruhában, kezében nyitott Bibliával. A szárnyairól már az első napon lekopott az aranszínű festék. Margitkának mégis tetszett, talán mert ő maga is olyan volt, mint valami játéktárgy, egy otfelejtett alvóbabá, ebben Gizellát a nagyanyjára emlékeztette, aki mellett felnőtt. Margitka hasonlított rá, legalábbis termetre, másban nem, mert a mama inkább pörölt, kiabált, betegesen sem hagyta ellátni magát. Az már a vég kezdete lenne, mondogatta, sose öregedj meg, mert a legromább dolog a világon. Gizellának pedig esze ágában sem volt, egészségesen élt, dolgozott, mellette sportolt, nem hizott el. Kettesben éltek, megszokta, sosem volt hiányérzete. Csak akkor tört el benne valami, amikor a nagyanyja tíz évvel ezelőtt meghalt, és ő ott állt egyedül, nem maradt senkije. Se férj, se gyerek, pont a harmincyolcadik születésnapján. Lehetett volna, de ő úgy érezte, már késő. Egy ideig gyűlölte magát érte, aztán eldöntötte, hogy nem is kell, senki és semmi, ha úgysem lehet. Kötődni valakihez, az mégiscsak más. Az felelősség, csalódás. És ő ezt nem akarta. Először szokatlan volt, de aztán hamar megszokta az egyedüllétet, kis idő múlva meg már nem hiányzott, hogy legyen mellette valaki. Az a nap, a születésnapja, és aztán a többi is, úgy telt el, mint más, sima hétköznapi, anélkül, hogy bárki azt mondta volna, isten éltesse. Nőjj nagyra, Gizus, évődött vele sokszor a nagyanyja, akinek talán még az öregséget is megbocsátotta. Másnak soha, ahogy a veszekedést, a felesleges vitákat sem. Mert abban volt része bőven. Éppen ezért csendre és nyugalomra vágyott, és ezek az öregek, pláne a vége felé már elég csendesek voltak, nem csaptak maguk körül nagy zajt. A nagyanyját a betegség túlmozgásossá tette, jött-ment, pakolt, zörgött végeláthatatlanul, csak a végén ült így, mint

Margitka, aki a párnákkal felpolcolt székén, legtöbbször kissé bágyadtan, elrévedt tekintettel nézte azt a másik babaarcot, az apró, festett műanyagot, és azt mondta, ha a kezébe veszi, elfelejti azt a valamit, ami mostanában olyan gyakran jelenik meg előtte, még fényes nappal is. Nem lehet azt körülírni, nincs rá szó, neve sincs, panaszozta, és ilyenkor semmivel, legfeljebb talán egy új hűtőmágnessel lehetett volna megvigasztalni.

A kórházba mindig reggel háromnegyed nyolcra érkeztek, néha a betegszállító jött értük, hogy az aznap kiosztható sorszámból az első tíz valamelyike az övék lehessen, mert Margitka délelőtt tízkor már ágyból szeretne nézni a tévésorozatokot. Ilyenkor bekucorodott az egyik sarokba, magára húzta a paplant, olykor alvást színlelt, de közben mindvégig figyelt, és lassan, kissé bizonytalanul ingatta a fejét, amikor Gizella néha megkérdezte, nincs-e valamire szüksége. Több hónap telt el így, közeledett a december, amikorra kemény fagyokat jósoltak, és Margitka fázott, régi takarója a gyakori mosásban elvékonyodott. Gizella kapott némi pénzt Szurmákéktól, pár ezer forintot, hogy vegyen az öregasszonynak újat, lecsípték Margitka nyugdíjából. A többit külön számlán kezelték, mert ha a lakás üresen marad, az egészséget úgyis fel kell majd újítaniuk. Erre gyűjtöttek évek óta.

Egy nap Gizelláék épp kontrollról jöttek, hatalmas pelyhekben szállingózott a hó. A betegszállító csak az utca elején tudott megállni, onnan tipegtek lassan hazafelé. Amikor megérkeztek, Gizella a szomszédasszony felügyeletére bízta Margitkát, és elindult, hogy beszerezze a meleg pehelypaplant. Talán három órát volt távol, és az új hűtőmágnestről sem feledkezett meg, mert Szurmákék Hurghadán nyaraltak. Amikor visszaért, a lakás üresnek tűnt, Margitkát hiába szólította. Keresni kezdte. A hűtőszekrény mellett talált rá. A fagyasztó ajtaja tárva-nyitva, a gyereknyi test a földön, a fagyasztóból kizúduló zacskók teljesen beborították az arcát. Csak néhány maradt a rekeszben. Az öregasszony a hűtőmágnest-angyalt szorongatta a kezében, a szája elnyílván, csodálkozón. Gizella visszatette a mágneset a többi közé, és az új takarót ráterítette a testre. Nekiállt rendet rakni. A kiolvadt borsót már nem lehetett visszafagyasztani, a hűtőt ki kellett üríteni. Tálat vett elő, beledobálta a még épen maradt zacskókat, egyenként felszedegette a szétagurult borsószemeket. Sajnálta kidobni. Elhatározta, hogy legalább a felét megfőzi. A borsó sűrű, édes levet engedett, émelyítő gőz ülte meg a konyhát. Magára nyitotta az ablakot, fagyos levegő áramlott be kintől.

Begyűjtött, pedig még korán volt, és Szurmákné a lelkére kötötte, hogy délután kettő előtt soha ne használja a fűtést. Gizella, ha nem tartja be a szabályokat, akkor a különbözetet levonom a napidíjából – fenyegetőzött. És ő ennek megfelelően tett mindent, de most mégis a maximumra állította a hőfokot. Tártsázta Szurmákék számát. Kicsöngött, nem vették fel, megvárta, ameddig a rögzítő bekapcsol. Ma fél háromra beszéltek meg, az elszámolás végett, hadarta, ami ugye már esedékes, és itt ez a másik ügy is, de ezt inkább majd személyesen. Miközben beszélt, mindkét tenyerét a kályha oldalához szorította. A felforrósodott barna kerámialapok égették a bőrét. Nem érezte. Csak azt az új, orrába tolakodó édeskés szagot a konyha felől.

Kategória: vers, próza

Denumire autor: Gáspár-Singer Anna

Látó Szépirodalmi Folyóirat